

## 5. osztály bemutató lecke

---

# MAGYAR NYELVI FELADATLAP

**munkaidő: 45 perc**



### **Fontos tudnivalók**

**Tollal dolgozz! Zsebszámológépet nem használhatsz!**

**A feladatokat tetszés szerinti sorrendben oldhatod meg.**

**Minden próbálkozást, mellékszámítást a feladatlapon végezz!**

**Mellékszámításokra az utolsó oldalt is használhatod.**

**Csak azokban a feladatokban kell indokolnod a megoldásokat,  
ahol azt külön kérjük. Indoklásaidat részletesen írd le annak érdekében,  
hogy azokat megfelelően tudjuk értékelni.**

**Ha megoldásod ellenőrzésekor észreveszed, hogy hibáztál,  
a végső választ egyértelműen jelöld meg, a hibásat húzd át!**

**Jó munkát kívánunk!**

---

a

1. Alkoss öt betűből álló szavakat a megadott betűkből úgy, hogy a kapott szó megfeleljen a szófaji meghatározásnak! **Valamennyi betűt használd föl egyszer!** További betűket nem használhatsz!

Az első szónak a kezdőbetűjét is megadtuk.

**K K R T L P S J**

melléknév:	V A ___ A ___
ige:	___ A ___ A ___
főnév:	___ A ___ A ___

a

b

2. a) Egy négy mondatból álló mese mondatai összekeveredtek.

A mondatokat jelölő betűk segítségével állítsd vissza a helyes sorrendet!

- A) De ahogy karmai beleakadtak annak gyapjába, nem tudott felszállni, csak csapkodott, így a pásztor foglyul ejtette és hazavitte.
- B) A csóka meglátta ezt, és irigységében utánozni akarta: neki is lendült, és nagy szárnycsapkodással egy kos hátára szállt le.
- C) Gyermekei kérdésére, hogy miféle madár ez, azt felelte, hogy szerinte egy csóka, de ő sasnak képzelet magát.
- D) A sas lecsapott egy magas szikláról, és elragadott egy bárányt.

**A helyes sorrend:** \_\_\_ - \_\_\_ - \_\_\_ - \_\_\_

- b) Melyik két tulajdonság jellemző a mese alapján a csókára?

Karikázd be a megfelelő pár betűjelét!

- A) bátor és szép
- B) rátarti és ostoba
- C) vakmerő és megfontolt

3. Olvasd el a versrészleteket, és oldd meg a feladatokat!

a	
b	
c	
d	

A)  
Nap, ha neked ágad volna,  
olyan volnál, mint az alma.  
Legurulnál, gyökereznél,  
almafává növekednél.

B)  
Az ablakhoz nyomul az orgona,  
az ablaküvegen át rám nevet,  
amit nem tudok megunni soha,  
a kékszemű tavaszi üzenet.

C)  
Pihés barack  
az őszi nap:  
egy felleg épp  
beléharap...

a) Melyik versrészlethez illik a leginkább a *Bors néni beszélget* cím?  
A versrészlet betűjele: \_\_\_\_\_

b) Milyen költői eszköz a „*Pihés barack / az őszi nap*”?  
Karikázd be a megfelelő választ!

hasonlat          megszemélyesítés          metafora

c) Mire utal a C) versrészlet? Egészítsd ki a mondatot a saját szavaiddal! Figyelj a megfogalmazásra!

A C) versrészlet azt a pillanatot jeleníti meg, amikor egy felhő \_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_.

d) Melyik versrészlet rímképlete *abab*? A versrészlet betűjele: \_\_\_\_\_

---

4. Mindegyik hangtörvényhez keress egy példát a táblázatból!  
A megfelelő szó számát írd a hangtörvény megnevezése mellé!

1. szökdécsel	4. szövetség	7. szökelljen!
2. málnaszörp	5. szőnyegpadló	8. szökkenjen
3. szövetfestés	6. szöcskékkal	9. szövölepke

a) részleges hasonulás: \_\_\_\_\_

b) teljes hasonulás: \_\_\_\_\_

c) összeolvadás: \_\_\_\_\_

a	
b	
c	

5. Olvasd el az alábbi felhívást, és válaszolj a kérdésekre!

a	
b	
c	

Kedves felső tagozatos diákok!

Városunk művelődési központja idén is megrendezi „Ki mit tud?” előadóművészi tehetségkutató versenyét. Ha érdekel a verseny, olvasd el ezt a tájékoztatót!

Ki vehet részt a versenyen?

- Csak olyan 5–8. osztályos tanuló vehet részt, aki városunk valamelyik általános iskolájában tanul.
- Egyénileg és csoportosan is lehet indulni.
- Bármilyen, 5 percnél rövidebb műsorszámmal (pl. tánc, szavalat, bűvészszerűk stb.) föl lehet lépni.

A jelentkezés menete

- A részvétel feltétele, hogy a jelentkezők 2021. október 25-ig a jelentkezési lapot kitöltve eljuttassák a művelődési központ munkatársaihoz.
- A jelentkezési lapon föl kell tüntetni a következőket: a résztvevő neve, címe, telefonszáma, e-mail-címe, valamint a műsorszám várható tartalma és hossza.
- A csoportoknak elég egyetlen jelentkezési lapot kitölteni, ám azon fel kell tüntetni a csoport valamennyi tagjának adatait.
- Ha sokan jelentkeznek, a szervezők megtekintik a műsorszámokat, és eldöntik, ki léphet föl a műsoros esten.

A tehetségkutató verseny műsoros estje

- A tehetségkutató verseny műsoros estjét a városi színházban rendezzük meg 2021. november 26-án 19 órai kezdettel.
- A műsort követően meghívott szakértőkből álló zsűri értékeli és díjazza a műsorszámokat.
- A műsorvezető közismert személyiség lesz, személye meglepetés.

Mit nyerhetsz belőle?

- Kipróbálhatod, milyen profi körülmények között, sok néző előtt összemérni tehetséged kortársaiddal.
- Értékes nyereményeket és pénzjutalmat adunk át a verseny végén.
- A győztesek fölléphetnek az országos előadóművészi tehetségkutató versenyen is.

Üdvözlettel:  
a művelődési központ munkatársai

a) A felhívás szerint az alább felsoroltak közül melyik kettőre kell ügyelnie a versenyzőknek a jelentkezés során? Karikázd be a megfelelő állítások betűjelét!

- A) Csoportok esetén az összes jelentkező adatait föl kell tüntetni a jelentkezési lapon.
- B) Határidőre el kell juttatni a jelentkezési lapot a verseny zsűrijéhez.
- C) A tervezett műsorszám nem lehet rövidebb 5 percnél.
- D) Nem szabad lefelejteni a műsorszám rövid bemutatását a jelentkezési lapról.

- b) Részt vehetnek-e a felhívás alapján az alábbi jelentkezők a tehetségkutató versenyen?  
Karikázd be a megfelelő választ!

Albert unokatestvérével, a szomszéd községben tanuló Lujzával  
közös zsonglőrszámmal szeretne föllépni.

IGEN      NEM

A város különböző iskoláiból szerveződött,  
5. és 6. osztályos tanulókból álló tánccsoport.

IGEN      NEM

- c) Kinek milyen szerepe van az előkészületek és a műsoros est során?  
Egészítsd ki a szöveget a felhívás információi alapján!

Amennyiben túl sok jelentkező van, a *(kik?)* \_\_\_\_\_  
döntik el, ki léphet föl. A műsorvezető egy *(ki?)* \_\_\_\_\_  
lesz, az est végén pedig a *(mi?)* \_\_\_\_\_ hoz döntést a  
díjakról. A *(kik?)* \_\_\_\_\_ részt vehetnek az országos versenyen is.

6. Az alábbi táblázatban öt szó vagy kifejezés helyesírása hibás. Válaszd ki a hibás alakokat, és írd le kijavítva a vonalakra! Az öt helyes megoldás mindegyike külön vonalra kerüljön!  
Ötnél több megoldás esetén pontlevonás jár.

szelíd	általában	Olvazd ki!	Küzdd le!	megtudja mutatni
gazság	hangyaboj	huzat	kapzsi	fenséges
utánna	elhomályosít	sekély	alkú	befogja a száját

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

a

7. Olvasd el a szöveget, és válaszold meg a kérdéseket!

a	
b	
c	
d	
e	

### Zelk Zoltán: Ferkó Halországban

Nem volt arra Óperenciás-tenger, üveghegyek sem voltak, és a világ vége is nagyon messze volt onnan. A sárga szakállú bölcs király sem lakott ottan, hiszen csak egy kis városka volt az. A kis városkán egy kicsi patak folyt keresztül, jó tanyája békáknak, apró halaknak. A patak fölött szitakötők szállkostak, a vízben vízipók futkosott, nagy öröme a halaknak, mert a vízipók és a szitakötő a legjobb haleledel.

De nemcsak örömük, hanem bánatuk is volt a halacskáknak, mert Ferkó naphosszat a parton horgászott, és estére nem egy halmama vagy halgyerek került a Ferkóék lábasába.

Most is ott ült Ferkó már órák óta, de egyetlen halacska sem harapott még a csalétekbe. Nagy meleg is volt, így nem csoda, ha elálmosodott és elaludt egy csüngő ágú fűzfa mellett. Egyszerre csak csodák csodája! Kilenc halacska termett mellette a parton, még karjuk is volt, és ráparancsoltak Ferkóra:

– Gyere velünk a víz alá, Halországba!

Megijedt ám Ferkó alaposan, még mukkanni se mert, s elindult a kilenc halacska között. Nemsokára olyan csodálatos dolgokat látott, hogy elmúlt minden félelme. A víz alatt egy nagy folyosó volt, a folyosó végén egy nagy homokkapu, s a kapu előtt négy óriási béka állott fűszálpuskákkal. Ezen a kapun mentek keresztül, és megérkeztek Halország fővárosába.

Hű! Mennyi halacska volt ott az iszabpól épült házak között! Mind Ferkó nevét kiáltozta, és követelték, hogy örökre csukják be a patak alatti börtönbe.

– Nekem a nővéremet ölte meg! – kiáltotta az egyik. – Nekem a kisöcsémet! – kiabálta a másik.

Így haladt a különös menet a Halkirály palotája elé, ami a főváros legszebb terén épült, nem iszabpól, hanem csillogó, fényes kavicsokból. A király palotáját nem négy, hanem nyolc béka őrizte, és sokkal nagyobb fűszálpól készült a puskájuk.

– Hát most te kerültél horogra – szolt a király Ferkóhoz. – Ahány halat megöltél, annyi esztendő töltesz el a patak alatti börtönben!

Ezt már nem bírta sírás nélkül Ferkó. Könyörgésre vette a dolgot, sírva ígérgette, hogy sohasem horgászik többet – még azt is megígérte, hogy kétszáz szitakötőt és háromszáz vízipókot küld a Halkirály családjának, ha most az egyszer szabadon engedik.

– Várjál – felelte a király –, megkérdezem népemet. Ha ők elengednek, nem bánom, menj Isten hírével.

Ezzel kihajolt az ablakon, és megkérdezte a palota előtt álló ezer és ezer halacsoktól, hogy mitévő legyen?

– Börtönbe vele! – kiáltották a halak, mire ott termett a nyolc béka, megragadták Ferkót, és elindultak vele a börtön felé...

Ebben a pillanatban három kis szellő szaladt végig a parton, s mikor meglátták az alvó Ferkót, megfricskázták az orrát. Menten fölbredt, és olyan boldog volt, hogy a patak alatti börtön helyett a parton találta magát, hogy örömeiben a vízbe hajította a horgászbotját...

Nekem egy zöld béka mesélte ezt el, el is hittem neki, ti is elhiszitek?

- a) A szöveg alapján állapítsd meg, hogy IGAZ vagy HAMIS az alábbi állítás! Karikázd be a megfelelő választ!

Ferkó valóban látogatást tett a halak országában.	IGAZ – HAMIS
Ferkó lakhelye különleges, mesebeli hely volt.	IGAZ – HAMIS
A mese végén a kis szellők megpöckölték, megpiszkálták Ferkó orrát.	IGAZ – HAMIS

- b) Milyen céllal „viszik el” Ferkót a patakpartról a halak? Húzd alá azt a mondatot, amelyik a legpontosabban kifejezi a halak **célját!**

Meg akarják mutatni neki Halország különleges látványosságait.  
 A király elé viszik, hogy az uralkodó döntsön Ferkó büntetéséről.  
 Haragszanak rá, mert Ferkó elpusztította rokonaikat.

- c) Hogyan változott Ferkó hangulata a mesében?

A mese sorrendjének megfelelően egészítsd ki a Ferkó hangulatváltozásaira utaló kifejezések sorát a szövegből vett megfelelő szavakkal, kifejezésekkel!

1. megijedt                                      3. félni, sírni, könyörögni kezdett  
 2. \_\_\_\_\_                                      4. \_\_\_\_\_

- d) Ferkó különböző csoportokkal találkozik „utazása” során. Válassz ki három csoportot, és a táblázat kérdéseinek megfelelően nevezd meg a csoport létszámát és tagjait!

Hány tagja van a csoportnak?	Kikből áll a csoport?
<i>példa:</i> kilenc	halacska

- e) Várhatóan hogyan fog az álmában szerzett élmények hatására megváltozni Ferkó viselkedése a halakkal szemben? Egészítsd ki a mese befejezése alapján a mondatot!

Ügyelj a nyelvhelyességre!

Ferkó a mese cselekményét követően feltehetően \_\_\_\_\_,  
 mivel \_\_\_\_\_.

8.

a) Írd a szavak mellé a megfelelő toldalékolási rend betűjelét!

Az egyik betűjelet nem kell beírni sehová.

barátság: \_\_\_\_\_

A) szótő + képző

utasok: \_\_\_\_\_

B) szótő + jel + rag

írjunk: \_\_\_\_\_

C) szótő + képző + jel

D) szótő+ képző + rag

b) Számozd meg, hogy az adott szó hányadik a sorban a betűrendbe sorolás szabályai szerint!

\_\_\_\_\_ hóbagoly    \_\_\_\_\_ homoki    \_\_\_\_\_ hópárduc    \_\_\_\_\_ hógolyó

c) Ha beillesztenénk a *holdnaptár* szót a b) feladat betűrendjébe, közvetlenül melyik szó elé kerülne? Írd le a megfelelő szót!

\_\_\_\_\_

a	
b	
c	

9.

Keress a meghatározásoknak megfelelő példát a táblázatból! **A meghatározás mellé csak a táblázat megfelelő sorát és oszlopát jelölő betűt és számot írd, ne a szót!**Például: királyi fejdísz: **B – 1***A jó válasz a korona, amit ebben a feladatban a sor (B) és az oszlop (1) jelével kell feltüntetni.*

	1	2	3	4	5
A	ezek	tapintana	csatorna	bálna	babona
B	korona	lavina	orgona	babonás	barna
C	nevelés	csatolna	katona	élénk	már

egy vegyes hangrendű feltételes módú ige: \_\_ – \_\_

egy virágot megnevező főnév: \_\_ – \_\_

egy magas hangrendű főnév: \_\_ – \_\_

a *halvány* szóval ellentétes jelentésű melléknév: \_\_ – \_\_a *hiedelem* rokon értelmű szava: \_\_ – \_\_

a	
---	--



10. Folytasd **8–10 mondattal** a történetet, amelynek első mondatait megadtuk!

- Ügyelj arra, hogy elbeszéléseid nyelvi és tartalmi szempontból **logikusan kapcsolódjon** a kezdőmondatokhoz!
- Kerek, lezárt fogalmazásodban **ne legyen párbeszéd!**
- **Ha a fogalmazásod 4 mondatnál rövidebb, akkor az nem értékelhető.**
- **Ha a fogalmazásod 8 mondatnál rövidebb, az jelentős pontlevonással jár.**

Egy napon Jónás nekigyürkőzött, és kirántotta az öreg óriás fájós fogát. A vén óriás nem győzött hálálkodni, amiért a legény megmentette őt. Jónás úgy gondolta, kér cserébe valamit.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

a	
b	
c	
d	
e	

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....